

Bộ Tài chính lấy ý kiến Thông tư mới, hoàn thiện khung pháp lý cho nâng hạng thị trường

08:12 12/07/2026

Bộ Tài chính đang triển khai xây dựng dự thảo Thông tư thay thế Thông tư số 119/2020/TT-BTC ngày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán (đã được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 68/2024/TT-BTC, Thông tư số 14/2025/TT-BTC và Thông tư số 18/2025/TT-BTC).

Việc ban hành Thông tư thay thế xuất phát từ những yêu cầu cấp thiết về chính trị, pháp lý và thực tiễn vận hành thị trường trong giai đoạn mới.

Về cơ sở chính trị và pháp lý, Chính phủ và Quốc hội đã đặt ra mục tiêu phát triển thị trường vốn an toàn, minh bạch, hiệu quả và bền vững theo Nghị quyết số 86/NQ-CP và Nghị quyết số 101/2023/QH15. Đặc biệt, Đề án nâng hạng thị trường chứng khoán đã xác định giải pháp trọng tâm là phát triển hạ tầng bù trừ, thanh toán tiên tiến, đáp ứng cơ chế đối tác bù trừ trung tâm (CCP). Bên cạnh đó, việc ban hành Thông tư mới là cần thiết để hướng dẫn chi tiết các quy định mới được sửa đổi, bổ sung tại Luật số 56/2024/QH15 và Nghị định 245/2025/NĐ-CP.

Về cơ sở thực tiễn, sau hơn 5 năm triển khai, Thông tư số 119/2020/TT-BTC đã phát sinh một số trường hợp chưa có quy định xử lý trong quá trình thực hiện. Việc triển khai hệ thống công nghệ thông tin mới (KRX) đòi hỏi chuẩn hóa các quy trình nghiệp vụ đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán. Việc xây dựng Thông tư thay thế nhằm sửa đổi toàn diện các quy định liên quan, bảo đảm tính thống nhất, khả thi và hiệu quả khi triển khai thực hiện.

Dự thảo Thông tư bao gồm 9 Chương và 67 Điều, tập trung vào việc hoàn thiện toàn diện quy trình nghiệp vụ, cắt giảm thủ tục hành chính và tạo nền tảng pháp lý cho các cơ chế vận hành thị trường hiện đại với các nội dung trọng tâm như sau:

Thứ nhất, sửa đổi, hoàn thiện quy định về hoạt động đăng ký chứng khoán

Sửa đổi, hoàn thiện một số quy định về hoạt động đăng ký chứng khoán, hủy đăng ký chứng khoán, quản lý thông tin chứng khoán đã đăng ký, điều chỉnh thông tin số lượng chứng khoán đăng ký, trách nhiệm của tổ chức phát hành, cấp mã, thực hiện quyền, chuyển quyền sở hữu chứng khoán ngoài hệ thống phù hợp với quy định tại Nghị định 245/2025/NĐ-CP, hệ thống KRX và thực tiễn triển khai.

Thứ hai, sửa đổi, hoàn thiện quy định về hoạt động lưu ký chứng khoán

Sửa đổi, hoàn thiện quy định về mở tài khoản lưu ký chứng khoán của tổ chức phát hành chứng chỉ lưu ký tại nước ngoài, công ty con của VSDC, ngân hàng lưu ký thanh toán (NHLKTT); quy định về mở tài khoản lưu ký tại ngân hàng lưu ký không phải là thành viên bù trừ (TVBT), mở tài khoản lưu ký chứng khoán để xử lý tài sản bảo đảm; quy định về một số trường hợp chuyển khoản chứng khoán, phong tỏa, giải tỏa chứng khoán, quản lý hoạt động vay, cho vay chứng khoán phù hợp với hệ thống KRX và thực tiễn triển khai.

Thứ ba, sửa đổi, hoàn thiện quy định về bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán

Dự thảo thiết lập khung pháp lý đầy đủ, tách biệt giữa giai đoạn trước và sau khi triển khai cơ chế CCP. Đối với quy định về hoạt động bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán trước khi triển khai cơ chế CCP cơ bản được kế thừa toàn bộ các quy định hiện hành. Đối với hoạt động bù trừ, thanh toán giao dịch chứng khoán theo cơ chế CCP chủ yếu phân định rõ hơn vai trò công ty con của VSDC (Công ty Bù trừ Chứng khoán Việt Nam) là tổ chức thực hiện bù trừ và xác định nghĩa vụ thanh toán giao dịch chứng khoán, VSDC thực hiện thanh toán chứng khoán; hoàn thiện quy định về tài khoản ký quỹ bù trừ và ký quỹ bù trừ của nhà đầu tư, TVBT, NHLKTT đảm bảo không làm thay đổi phương thức giao dịch, thanh toán của các nhà đầu tư nước ngoài là tổ chức; cách thức xử lý các trường hợp mất khả năng thanh toán giao dịch chứng khoán, các trường hợp bị từ chối thế vị giao dịch cho phù hợp với quy định tại Nghị định số 245/2025/NĐ-CP; Bổ sung quy định về nguyên tắc phối hợp bù trừ thanh toán giữa TVBT chung và thành viên giao dịch không bù trừ, NHLKTT để hoàn thiện cơ chế CCP phù hợp với kiến nghị của nhóm chuyên gia Ngân hàng thế giới và hệ thống KRX.

Thứ tư, bổ sung thêm quy định mới về phương thức thanh toán tức thời theo từng giao dịch đối với trái phiếu doanh nghiệp niêm yết tương tự trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ nhằm thống nhất quản lý theo khu vực thị trường và giảm thiểu rủi ro loại bỏ thanh toán đối với trái phiếu doanh nghiệp niêm yết khi không áp dụng cơ chế CCP theo quy định tại Nghị định số 245/2025/NĐ-CP, không áp dụng quỹ hỗ trợ thanh toán trong khi giá trị thanh toán trái phiếu doanh nghiệp niêm yết khá lớn.

Thứ năm, sửa đổi, hoàn thiện quy định về quản lý các quỹ hỗ trợ thanh toán, quỹ bù trừ, quỹ phòng ngừa rủi ro nghiệp vụ. Theo đó, hoàn thiện nội dung về quản lý và sử dụng quỹ hỗ trợ thanh toán giai đoạn trước khi triển khai cơ chế CCP, giai đoạn khi triển khai cơ chế CCP, cách thức xử lý khoản đóng góp quỹ hỗ trợ thanh toán của thành viên lưu ký khi quỹ hỗ trợ thanh toán được thay thế bằng quỹ bù trừ; quy định về hình thức, mức đóng góp, quản lý và sử dụng quỹ bù trừ để bao quát được hết các trường hợp. Bổ sung quy định về trích lập, quản lý và sử dụng quỹ phòng ngừa rủi ro nghiệp vụ của VSDC và VSC phù hợp với quy định tại Nghị định số 245/2025/NĐ-CP.

Thứ sáu, sửa đổi, hoàn thiện các quy định về báo cáo, thủ tục hành chính để thực hiện theo chủ trương của Chính phủ về chuyển đổi số, cắt giảm thủ tục hành chính tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân liên quan trong triển khai thực hiện.

Dự thảo Thông tư đang được đăng tải trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Tài chính để lấy ý kiến theo quy định. Bộ Tài chính trân trọng đề nghị các cơ quan,

tổ chức, cá nhân quan tâm nghiên cứu, tham gia ý kiến nhằm hoàn thiện dự thảo Thông tư, bảo đảm tính khả thi, hiệu quả khi triển khai thực hiện.

Thu Trang (t/h)